

Dunajec • góry • ludzie • uzdrowiska

Od **23 sierpnia 2014 r.** Muzeum Pienińskie im. Józefa Szalaya zaprasza do nowej siedziby w Szlachotwej koło Szczawnicy.

Dzięki realizacji projektu pn. „Adaptacja budynku na potrzeby siedziby Muzeum Pienińskiego im. J. Szalaya oraz budowa Skansenu pienińskiego w Szlachotwej” możliwa stała się adaptacja byłej strażnicy Straży Granicznej, w której powstała nowa wystawa poświęcona przeszłości i kulturze regionu pienińskiego (realna wartość inwestycji wynosi 2,9 mln zł i jest w 95% finansowana ze środków pochodzących z budżetu Województwa Małopolskiego).

Muzeum od początku swojego powstania zajmuje się dokumentowaniem życia regionu i jego mieszkańców – górali pienińskich,

ale także zamieszkujących te tereny przed II Wojną Światową Rusinów i Żydów. Nowa wystawa niczym szlak, a muzealnicy niczym górcy przewodnicy prowadzić będą przez zagadki przeszłości i dziedzictwo teraźniejszości, opowiadając o znaczeniu rzeki Dunajec i płynących po niej flisakach, połoninach i pasterzach, bożnicach, cerkwiach i kościołach, wodach, uzdrowiskach i kuracjuszach. W zainteresowaniu muzeum jest także Szczawnica – jako uzdrowisko z bogatą historią oraz miasto turystyczne ulegające, szczególnie w ostatnich latach, dynamicznym przemianom. Część ekspozycji poświęcona została ludziom, którym rejon zawdzięcza rozwój i rozgłos.

ADRES

Muzeum Pienińskie im. J. Szalaya
Oddział Muzeum Okręgowego
w Nowym Sączu
ul. Łemkowska 37
34-460 Szlachtowa

GODZINY OTWARCIA

1 maja – 15 października
wtorek – niedziela 10 – 17.30
(ostatnie wejście na ekspozycje 16.45)

16 października – 30 kwietnia
wtorek – niedziela 10 – 15.30
(ostatnie wejście na ekspozycje 14.45)

Program otwarcia Muzeum Pienińskiego

23 sierpnia 2014 r., godz. 12.00 – 18.00

12.00 (Szczawnica, Plac Dietla)

- Pożegnanie starej siedziby Muzeum Pienińskiego
- Symboliczne wyniesienie eksponatów
- Korowód dorożek i wozów konnych z Placu Dietla do nowej siedziby Muzeum Pienińskiego w Szlachtowej

13.00 (Szlachtowa koło Szczawnicy, ul. Łemkowska 37)

- Otwarcie nowego Muzeum Pienińskiego

13.45 – 18.00

- Zwiedzanie Muzeum Pienińskiego

12.00 – 18.00

- Kiermasz, pokazy rzemiosła i rękodzieła
- Kuchnia regionalna, degustacja potraw

14.00 – 18.00

- Występy chóru, zespołów folklorystycznych
- Nauka śpiewu i tańca ludowego
- Zabawa taneczna przy muzyce góralskiej

Plan wystawy

I. Galeria Dunajca i Pienin

Wkraczamy do galerii widoków pienińskich widzianych z łodzi flisackich.

II. Zamki i warownie

Poznajemy początki osadnictwa w Pieninach prowadzonego przez św. Kingę i klasztor starosądecki; wzniesienie zamku Pieniny – schronienia dla sądeckich klarysek, królewskiego zamku Czorsztyń, strażnic zwanych kotczymi zameczkami i możnowładczej warowni Homola, które strzegły granicy, południowego traktu handlowo-dyplomatycznego i innych szlaków komunikacyjnych.

III. Kościół w Szczawnicy i cerkiew na Rusi Szlachtowskiej

Wchodzimy w świat świętych w ikonografii obrządku rzymsko-katolickiego i greckokatolickiego, świątków przydrożnych i detali z nieistniejących już świątyń pienińskich.

IV. Bóżnica

Odwiedzamy bóżnicę. Stopnie symbolicznej Bimy prowadzą nas przed Torę – najważniejszy tekst objawiony judaizmu. Patrzymy na ślady po nieobecnych: tańce z atarą, Talmud i rytualne kubki, fotografie sprzed II wojny światowej.

V. Strój Górali i Rusinów

Uderza w nas bogactwo niepowtarzalnych haftów na tradycyjnym stroju męskim: błękit kamizelek ozdabianych ośminami, pasiekami, kwiatkami; biel sukman z dostojnymi czerwonymi koronami; ogniwka, kule, smrecki, sercówki – parzenice na portkach. W stroju kobiecym: najstarsze spódnice kanafaski, farbanice, gorsety sukienne i aksamitne.

VI. Izba

Wstępujemy do wnętrza chałupy góralskiej ze sprzętem codziennego użytku i galerią świętych obrazów na szkłe malowanych.

VII. Druciarstwo

Napotyamy na swej drodze białowodzkiego druciarza z paką na plecach, wędrującego od wsi do wsi, drutującego gliniane garnki.

VIII. Pasterstwo

Zaglądamy do wnętrza szałas pasterskiego – pienińskiej koliby, gdzie znajdują się miedziane kotły, gielety, obońki, formy na oscypki, ferule, drewniane miecze, dzieże – sprzęt potrzebny do wyrobu sera owczego; przed szałasem fotografie z koszarem – ogrodzeniem dla owiec.

IX. Flisactwo

Przenosimy się nad rzekę Dunajec i oglądamy najstarsze łodzie floty dunajeckiej, wydrążone w jednym kawałku drzewa topolowego, które połączone w dwójkę, przewoziły pierwszych turystów; obok figura Jana Nepomucena, chroniącego od powodzi i sztandar flisacki z wizerunkiem św. Kingi – patronki flisaków.

X. Godła szalayowskie

Mijamy bramę z godłami domów szczawnickich: Pod winogronem, Pod pieskiem, Pod lisem, które wisiały tam, gdzie wynajmowano izbę dla gości uzdrowiska.

XI. Uzdrowisko

Opuszczamy wieś i wchodzimy na teren uzdrowiska zbudowanego przez Józefa Szalaya, którego dzieło kontynuowała Akademia Umiejętności i Adam Stadnicki. Przechodzimy kolejne etapy rozwoju lecznictwa balneologicznego od kuracji kąpielowej w drewnianej balii, przez pitną w Domu Zdrojowym, inhalacyjną w Zakładzie dr. Michała Janochy, aż po nowoczesne aparaty Bullinga w Inhalatorium Stadnickiego.

XII. Dworzec Gościnny z atelier Awita Szuberta

Równoległe ze strefą leczniczą prowadzeni jesteśmy do Dworca Gościnnego, w którym znajdowało się atelier pierwszego fotografa Pienin i Szczawnicy, Awita Szuberta; spoglądamy na rzeźby plenerowe i detal z pobliskiej pijalni Magdalena.

XIII. Naukowcy, artyści, pisarze w Pieninach

Dochodzimy do tableau z wizytówkami wielkich Polaków, którzy byli gośćmi szczawnickiego uzdrowiska, zaglądamy do szczawnickiego pokoju pisarza Jana Wiktora, umeblowanego w stylu zakopiańskim, który wielu chciało widzieć jako styl narodowy.

XIV. Czas II wojny światowej w Pieninach

Poznajemy bohaterów zielonej granicy i powstania szczawnickiego, wczytujemy się w historię zagłady szczawnickich Żydów i wysiedleń Rusinów. Oglądamy archiwalne fotografie.

XV. Granica

Możemy odpocząć siadając na ławeczce – szlabanie usytuowanym przed fotografią strzeżonego przejścia granicznego pomiędzy Polską a Czechosłowacją, powstałego przy Drodze Pienińskiej – trakcie spacerowo-jezdnym, biegnącym nad Dunajcem, łączącym Szczawnicę z Czerwonym Klasztorem – punktem docelowym szczawnickich turystów.

TWÓRCY WYSTAWY

- Scenariusz: Barbara A. Węglarz, Magdalena Kroh, Maria Marcinowska
- Teksty: Barbara A. Węglarz
- Projekt aranżacyjny: Agata Woźniczka
- Wykonanie aranżacji: Studio METAFORMA z udziałem autorek scenariusza
- Współpraca: Małopolski Instytut Kultury, Firma BUDCUD

